

Επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής (ΕΕΠΠ) 2019:

Επιλογή βασικών στοιχείων σχετικά με την κατάσταση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην Ευρώπη

ΟΡΙΣΜΟΣ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΩΦΕΛΗ ΤΗΣ ΕΕΠΠ

- Η επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής αποσκοπεί στη βελτίωση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής και νομοθεσίας της ΕΕ μέσω εντοπισμού των αιτιών κενών εφαρμογής και της αντιμετώπισης συστημικών εμποδίων για την περιβαλλοντική ολοκλήρωση στο πλαίσιο διάφορων τομέων πολιτικής. Χαρτογραφεί τις κύριες προκλήσεις για κάθε κράτος μέλος, όπως και υπάρχουσες ορθές πρακτικές.
- Όταν οι από κοινού συμφωνημένοι κανόνες δεν εφαρμόζονται ορθώς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να κινήσει νομικές διαδικασίες και συχνά δεν έχει άλλη επιλογή. Πάρα ταύτα, για να αυξηθούν οι πιθανότητες ορθότερης και έγκαιρης εφαρμογής (οι διαδικασίες επί παραβάσει επανορθώνουν παραβάσεις της ενωσιακής νομοθεσίας, ατότου αυτές συμβούν), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπόνησε την επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής, για να βοηθήσει τα κράτη μέλη να βρουν όσο το δυνατόν νωρίτερα εξατομικευμένες λύσεις.
- Η εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής και νομοθεσίας της ΕΕ είναι ουσιαστικής σημασίας για ένα υγιές περιβάλλον και μπορεί να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες πράσινης οικονομικής ανάπτυξης.
- Μία νέα μελέτη εκτιμά το συνολικό κόστος των επίκαιρων κενών εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας για την κοινωνία σε περίπου 55 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύεται να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στη βελτίωση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, π.χ. μέσω του εργαλείου peer to peer και διμερών διαλόγων. Για την επιτυχία αυτών των μέσων απαιτείται ενεργός συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών, όπως και άλλων ενδιαφερομένων.

ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Το 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε ένα φιλόδοξο σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, το οποίο περιλαμβάνει μέτρα που θα συμβάλουν στην τόνωση της μετάβασης της Ευρώπης προς μία κυκλική οικονομία, θα ενισχύσουν τη γενική ανταγωνιστικότητα, θα προωθήσουν τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

- Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία θεσπίζει ένα συγκεκριμένο και φιλόδοξο πρόγραμμα δράσης με μέτρα τα οποία καλύπτουν όλο τον κύκλο: από την παραγωγή και την κατανάλωση έως τη διαχείριση αποβλήτων, την αγορά για δευτερογενείς πρώτες ύλες και μία αναθεωρημένη νομοθετική πρόταση για τα απόβλητα. Το παράρτημα του σχεδίου δράσης θέτει το χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των δράσεων. Οι προτεινόμενες δράσεις θα συμβάλουν στην κάλυψη κενών όσον αφορά στον πλήρη κύκλο ζωής προϊόντων μέσω περισσότερης ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης, και θα ωφελήσουν τόσο το περιβάλλον όσο και την οικονομία.
- Ενώ το πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ για την κυκλική οικονομία έχει ενισχυθεί, υπάρχουν ακόμα περιθώρια βελτίωσης αναφορικά με την εφαρμογή του σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένου αυτού των αποβλήτων.
- Όσον αφορά στα απόβλητα, ο στόχος της ανακύκλωσης του 50% των αστικών αποβλήτων έως το 2020 έχει επιτευχθεί σε 5 κράτη μέλη της ΕΕ, ενώ διάφορα άλλα διατρέχουν κίνδυνο να μην τον επιτύχουν.
- Η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων συνεχίζει να αποτελεί σημαντική πρόκληση: Η μέση παραγωγή αποβλήτων έχει αυξηθεί στην ΕΕ από το 2014.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

- Η νομοθεσία της ΕΕ για το κλίμα αποσκοπεί στη συμβολή σε μία Ευρώπη πιο ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή μέσω καλύτερης προετοιμασίας και ενίσχυσης της ικανότητας ανταπόκρισης στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.
- Γενικά, το επίπεδο εφαρμογής της νομοθεσίας για το κλίμα είναι ικανοποιητικό σε ολόκληρη την ΕΕ, αν και πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες σε κάθε κράτος μέλος και σε επίπεδο ΕΕ για την πρόληψη ή/και ελαχιστοποίηση της ζημίας που προκαλείται από την κλιματική αλλαγή.
- Η πλήρης εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας για το κλίμα θα μείωνε τις εκπομπές στην ΕΕ κατά περίπου 45% έως το 2030 (σε σύγκριση με το 1990).

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ

- Η ΕΕ έχει ήδη επιτύχει τον στόχο της κάλυψης του 10% των παράκτιων και θαλάσσιων εκτάσεων από προστατευόμενες περιοχές έως το 2020 σύμφωνα με τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τη βιολογική ποικιλότητα. Στην ξηρά, το δίκτυο Natura 2000 συνέχισε να επεκτείνεται, καλύπτοντας πλέον το 18% των χερσαίων εκτάσεων. Παρά την πρόοδο αυτή, τα περισσότερα κράτη μέλη πρέπει να επισπεύσουν τις προσπάθειές τους για την ολοκλήρωση και την ορθή διαχείριση του δικτύου Natura 2000.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13-17 MAY 2019**

- Η απώλεια βιοποικιλότητας συνεχίζεται στην ΕΕ, παρά την όποια πρόοδο έχει σημειωθεί σε τοπικό επίπεδο. Σημαντικά κενά επίδοσης των κρατών μελών στην εφαρμογή, επιβολή, χρηματοδότηση και ολοκλήρωση της πολιτικής θίγουν τις προσπάθειες προστασίας των ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων από πιέσεις, όπως είναι οι ακατάλληλες γεωργικές πρακτικές, η επέκταση των πόλεων ή η εξάπλωση χωροκατακτητικών ξένων ειδών.

ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Ποιότητα αέρα / θόρυβος

- Ενώ η ποιότητα του αέρα έχει βελτιωθεί στην Ευρώπη κατά τις τελευταίες δεκαετίες, τα περισσότερα κράτη μέλη πρέπει να επισπεύσουν τις μειώσεις εκπομπών, ιδίως αυτών που προκαλούνται από τις μεταφορές και τη γεωργία, και να προωθήσουν την καθαρότερη παραγωγή ενέργειας.
- Από το 2017, τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμετείχαν σε μία σειρά διαλόγων με επίκεντρο την ποιότητα του αέρα. Μέχρι το τέλος του 2018, είχαν διοργανωθεί έξι «διάλογοι για τον καθαρό αέρα» για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων προκλήσεων στην Τσεχική Δημοκρατία, την Ουγγαρία, την Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, τη Σλοβακία και την Ισπανία.

Βιομηχανικές εκπομπές

- Η οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές αποσκοπεί στη διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, ενισχύοντας παράλληλα την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα. Η ανάπτυξη πολλών καινοτόμων τεχνολογιών βοηθά στην επίτευξη σημαντικών μειώσεων ρύπων, αλλά συνεχίζουν να υφίστανται προκλήσεις: Οι βιομηχανικές εκπομπές του τομέα της ενέργειας είναι οι κύριες πηγές ρύπανσης του αέρα ή/και των υδάτων σε 11 κράτη μέλη, ενώ σε 7 χώρες το μεγαλύτερο μερίδιο εκπομπών προέρχεται από τον τομέα της εκτροφής πουλερικών και χοίρων, και σε 2 χώρες από μονάδες παραγωγής σιδήρου και χάλυβα. Οι εκπομπές από δραστηριότητες επεξεργασίας αποβλήτων συνεχίζουν να προκαλούν ανησυχία σε τρία κράτη μέλη.

Ύδατα

- Αν και ορισμένα κράτη μέλη έλαβαν ορθά μέτρα, πολλά απομένουν ακόμα να γίνουν για την πλήρη επίτευξη των στόχων της νομοθεσίας της ΕΕ για τα ύδατα, συμπεριλαμβανομένων των αστικών λυμάτων, και της διαχείρισης πλημμυρών ή λεκανών απορροής ποταμών. Αυξημένες επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης από κοινοτικούς πόρους, θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

Χημικά

- Η περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση και ασφαλής χρήση των χημικών αποτελεί βασική προτεραιότητα της νομοθεσίας της ΕΕ για τα χημικά. Τα κράτη μέλη ενισχύουν τη συνεργασία τους για την επιβολή της νομοθεσίας.

ΠΡΑΣΙΝΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ, ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

- Τα χρηματοδοτικά κίνητρα και οικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής κατάργησης των περιβαλλοντικά επιβλαβών επιδοτήσεων, παρέχουν έναν αποτελεσματικό και αποδοτικό τρόπο επίτευξης των περιβαλλοντικών στόχων.
- = Σε διάφορα κράτη μέλη, η κύρια πρόκληση για την περιβαλλοντική χρηματοδότηση έγκειται στο να διασφαλιστεί η διατήρησή της σε ένα επαρκές επίπεδο, ενώ σε άλλα υπάρχει ένα ζήτημα σχετικά με την αποδοτική χρήση των κοινοτικών πόρων, το οποίο ορισμένες φορές σχετίζεται με ανεπαρκείς ικανότητες των δημόσιων διοικήσεων.
- Για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων απαιτείται συχνά ειδική χρηματοδότηση – στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), η «περιβαλλοντική προστασία» και η «αποδοτικότητα των πόρων» συνιστούν έναν τομέα στον οποίο διατίθενται οι περισσότερες πιστώσεις κατά την περίοδο 2014-2020 σε 12 κράτη μέλη.

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

- Σε διάφορα κράτη μέλη, οι περιβαλλοντικές αρχές είναι υποστελεχωμένες, και η έλλειψη ικανοτήτων και πόρων επηρεάζει τις δυνατότητές τους για εφαρμογή και επιβολή.
- Τα κράτη μέλη μπορούν να βελτιώσουν περαιτέρω τη συνολική περιβαλλοντική διακυβέρνησή τους, συμπεριλαμβανομένης της διαφάνειας, της πρόσβασης σε πληροφορίες ή της διασφάλισης της δυνατότητας προσφυγής ΜΚΟ στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά ζητήματα, αλλά και της βελτίωσης των πόρων και των ικανοτήτων των διάφορων επιπέδων της δημόσιας διοίκησης για την αποτελεσματική επιβολή και εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.
- Καλύτερη περιβαλλοντική ολοκλήρωση μπορεί να επιτευχθεί, εάν λαμβάνονται υπόψη περιβαλλοντικές ανησυχίες κατά τη χάραξη και εκτέλεση άλλων δημοσίων πολιτικών, όπως για την ενέργεια, τις μεταφορές και τη γεωργία.
- Το TAIEX-EIR PEER 2 PEER είναι ένα εργαλείο μάθησης μεταξύ ομοτίμων, το οποίο προωθεί τη βελτίωση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας από τις περιβαλλοντικές αρχές.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13-17 MAY 2019**

- Με ανταλλαγές εμπειρογνομόνων στο πλαίσιο του TAIEX-EIR PEER 2 PEER, μπορούν να εξετασθούν όλα τα ζητήματα που καλύπτονται από τις ανά χώρα εκθέσεις ΕΕΠΠ: π.χ. η κυκλική οικονομία και διαχείριση αποβλήτων, η προστασία της φύσης, η βιοποικιλότητα, οι πράσινες υποδομές και η προστασία του εδάφους, η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, της ποιότητας και της διαχείρισης των υδάτων, και η βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Μπορούν επίσης να ασχοληθούν με τις κοινές βαθύτερες αιτίες των κενών εφαρμογής, όπως τις διοικητικές ικανότητες, τις δεξιότητες, τους μηχανισμούς συντονισμού, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, την περιβαλλοντική ευθύνη, τη διασφάλιση συμμόρφωσης, καθώς και την αναφορά και ανταλλαγή περιβαλλοντικών πληροφοριών, ή άλλες πτυχές της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης.
- Το εργαλείο TAIEX-EIR PEER 2 PEER ξεκίνησε με επιτυχία το 2018. Όλα τα κράτη μέλη συμμετείχαν τουλάχιστον σε μία εκδήλωση, ενώ πάνω από το 50% των εκδηλώσεων ήταν εργαστήρια με συμμετοχή περισσότερων χωρών. Το 2018, υλοποιήθηκαν 19 έργα. Τα περισσότερα έργα P2P αφορούν μέχρι στιγμής στην κυκλική οικονομία, τα απόβλητα και τον αέρα.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**